

VYŠNÁ VOĽA

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE

ZADANIE

Návrh

IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE

Obstarávateľ:

Obec Vyšná Voľa

Štatutárny zástupca

Ing. Ján Evin - starosta obce Vyšná Voľa

**Odborne spôsobilá osoba pre
obstarávanie ÚPP a ÚPD podľa
§ 2a s.z.**

Ing. Stanislav Imrich, reg. č. 449

Spracovateľ:

PROJEX Ing. arch. Michal LEGDAN
autorizovaný architekt 1204 AA

OBSAH:

1. Dôvody pre obstaranie územného plánu obce	3
2. Stanovenie hlavných cieľov rozvoja územia	3
3. Vymedzenie riešeného územia	3
4. Požiadavky vyplývajúce z návrhu územného plánu regiónu pre územný plán obce	4
5. Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia	12
6. Požiadavky na riešenie záujmového územia obce	12
7. Základné demografické údaje a prognózy	12
8. Požiadavky na urbanistickú kompozíciu obce	14
9. Požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu obce	14
10. Požiadavky na riešenie technickej infraštruktúry	14
11. Požiadavky na ochranu prírody, kultúrneho dedičstva prírodných zdrojov a ložísk nerastných surovín, požiadavky na zabezpečenie ekologickej stability územia	17
12. Požiadavky z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného a technického vybavenia územia	18
13. Požiadavky z hľadiska obrany štátu, civilnej ochrany, požiarnej ochrany a ochrany pred povodňami	18
14. Požiadavky na riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia obce	19
15. Požiadavky na riešenie bývania, občianskeho vybavenia, rekreácie a výroby	20
16. Požiadavky na životné prostredie	22
17. Požiadavky z hľadiska ochrany pôdneho fondu	23
18. Požiadavky na vymedzenie častí územia obce, ktoré je potrebné riešiť v stupni zóna	24
19. Požiadavky na vymedzenie plôch pre verejnoprospešné stavby	24
20. Požiadavky na rozsah a úpravu dokumentácie územného plánu	24

1. Dôvody pre obstaranie územného plánu obce

Dôvodom na obstaranie územného plánu obce (ÚPN-O) je súčasná absencia platnej územnoplánovacej dokumentácie a jej aktuálna potreba pre dlhodobejšie i operatívne rozhodovanie, riadenie a usmerňovanie rozvoja obce.

V činnosti samosprávy obce je dôležité správne usmerňovať stavebnú činnosť v obci a správne rozmiestňovať jednotlivé funkcie v území, aby boli uspokojené potreby občanov. Preto je dôležité, aby jednotlivé investičné akcie boli účelne rozmiestnené a splňali požadované kritériá, ktoré sú predmetom interdisciplinárneho procesu pri tvorbe územného plánu, ktorého výsledkom je textová a grafická časť územného plánu obce, na základe ktorého sa stavebná a investičná činnosť v území riadi. Z vyššie uvedeného vyplýva, že územný plán obce:

- je základný nástroj pre obec na riadenie celého investičného procesu v obci počas platnosti územného plánu obce,
- umožní priechodnosť investičných akcií to znamená konkrétnej povoloľovacej činnosti navrhutej v územnom pláne pri následnom vydávaní územných rozhodnutí a stavebných povolení,
- skoordinguje jednotlivé zámery na výstavbu v území,
- je podkladom pre predprojektové a projektové stupne prípravy dopravnej, technickej a sociálnej vybavenosti obce ako aj jednotlivých stavieb v obci,
- umožní umiestniť v území také investičné zámery verejnoprospešného charakteru, kde nie je daný súhlas vlastníkov s ich realizáciou, a to tým, že vymedzí verejnoprospešné stavby v danom území, ktoré je možné vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k nim obmedziť v zmysle zákona č. 282/2015 Z.z. o vyvlastňovaní pozemkov.

2. Stanovenie hlavných cieľov rozvoja územia

Hlavným cieľom vypracovania územného plánu obce bude prehodnotiť súčasnú urbanistickú štruktúru obce, navrhnuť vhodné usporiadanie funkčných plôch s doplnením chýbajúcej občianskej a technickej vybavenosti hlavne z pohľadu perspektívneho rozvoja obytného sídla. Navrhované zámery zosúladiť s územným systémom ekologickej stability. Ďalej v ÚPN-O je potrebné:

- navrhnuť možnosti rozvoja obytnej zástavby,
- vyriešiť funkčné a komunikačné väzby na základe jestvujúceho stavu a usmernenia ďalšej výhľadovej výstavby v obci zameranej prevažne na bývanie,
- prehodnotiť stav a úroveň občianskej vybavenosti sídla,
- doriešiť dopravnú a technickú infraštruktúru.

ÚPN-O nie je potrebné riešiť variantne, v zmysle § 21 ods. 2 stavebného zákona netreba spracovať koncept, keďže ide o územie s menej ako 2 000 obyvateľmi.

3. Vymedzenie riešeného územia

Riešeným územím je celé katastrálne územie obce. Ťažiskom riešenia sú plochy súčasného zastavaného územia a plochy priláhlého extravilánu perspektívnej urbanizácie. Cele administratívne (katastrálne) územie obce má rozlohu 884,00 ha (8840000 m²). Pri počte obyvateľov 400 dosahuje hustotu osídlenia 45 obyvateľov na km².

Nadmorská výška riešeného územia je v rozpätí od 300 m n.m. do 524 m n.m.

Prehľad ÚHDP

Kód katastrálneho územia: 871362

Katastrálne územie	Výmera v m ²
Celková výmera	8840000
Zastavané územie obce (ZÚO) k 1.1.1990	290000
Mimo ZÚO	8550000

Orná pôda	1880000
Chmeľnice	0
Vinice	0
Záhrady	150000
Ovocné sady	0
Trvalé trávne porasty	3920000
Poľnohospodárska pôda spolu	5950000
Lesné pozemky	1320000
Vodné plochy	60000
Zastavané plochy a nádvoria	290000
Ostatné plochy	1220000

4. Požiadavky vyplývajúce z návrhu územného plánu regiónu pre územný plán obce

Nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou pre riešené územie je:

Územný plán Prešovského samosprávneho kraja (ÚPN PSK), ktorý bol schválený dňa 26.08.2019 Zastupiteľstvom Prešovského samosprávneho kraja uznesením č. 268/2019 a jeho záväzná časť, ktorá bola vydaná Všeobecne záväzným nariadením Prešovského samosprávneho kraja č.77/2019 s účinnosťou od 06.10.2019.

Zo záväznej časti pre katastrálne územie obec Vyšná Voľa platia nasledujúce regulatívy:

1. *Zásady a regulatívy štruktúry osídlenia, priestorového usporiadania osídlenia a zásady funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja urbanizácie*
  - 1.1. *V oblasti medzinárodných, celoštátnych a nadregionálnych vzťahov*
    - 1.1.4. Podporovať sídelné prepojenie územia kraja na medzinárodnú sídelnú sieť rozvojom urbanizačných rozvojových osí pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného významu.
    - 1.1.5. Rozvíjať dotknuté sídla na trasách multimodálnych koridorov.
    - 1.1.7. Podporovať vytváranie nadnárodnej siete spolupráce medzi jednotlivými mestami, regiónmi a ostatnými aktérmi územného rozvoja v Prešovskom kraji a okolitých štátoch, s využitím väzieb jednotlivých sídiel a sídelných systémov v euroregiónoch a ďalších oblastiach cezhraničnej spolupráce, v súlade s dohodami a zmluvami regionálneho charakteru vo väzbe na medzivládne dohody.
  - 1.2. *V oblasti regionálnych vzťahov*
    - 1.2.1. Rozvoj Prešovského samosprávneho kraja vytvárať polycentricky vo väzbe na rozvojové osi, centrá a ťažiska osídlenia v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry.
    - 1.2.7. Sídelnú štruktúru kraja formovať ako kompaktný, vzájomne previazaný hierarchický systém osídlenia rešpektujúci prírodné, krajinné a historické danosti územia a rozvojové plochy umiestňovať predovšetkým v nadväznosti na zastavané územia.
    - 1.2.9. Vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centram podporou verejného dopravného a technického vybavenia.
    - 1.2.13. Rešpektovať podmienky vyplývajúce zo záujmov obrany štátu v okresoch Bardejov, Humenné, Kežmarok, Levoča, Medzilaborce, Poprad, Prešov, Sabinov, Snina, Stará Ľubovňa, Stropkov, Svidník a Vranov nad Topľou.
    - 1.2.17. V oblasti civilnej ochrany obyvateľstva vytvárať územnotechnické podmienky pre zariadenia na ukrývanie obyvateľstva v prípade ohrozenia.
    - 1.2.18. Rešpektovať územnotechnické požiadavky na ochranu obyvateľstva.
  - 1.3. *V oblasti štruktúry osídlenia*

- 1.3.1. Podporovať sídelný rozvoj vychádzajúci z princípov trvalo udržateľného rozvoja, zabezpečujúceho využitie územia aj pre nasledujúce generácie bez obmedzenia schopnosti budúcich generácií uspokojovať vlastné potreby.
  - 1.3.2. Rešpektovať pri rozvoji osídlenia prírodné zdroje, poľnohospodársku pôdu, podzemné a povrchové zásoby pitnej vody, ako najvýznamnejšie determinanty rozvoja územia.
  - 1.3.3. Územný a priestorový rozvoj orientovať prednostne na intenzifikáciu zastavaných území, na zvyšovanie kvality a komplexity urbánnych prostredí.
  - 1.3.5. Nerozvíjať osídlenie na územiach environmentálnych zaťaží alebo v ich blízkosti.
2. *Zásady funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja hospodárstva*
- 2.1. *V oblasti hospodárstva*
    - 2.1.1. Podporovať rozvoj existujúcich a navrhovaných priemyselných parkov.
    - 2.1.2. Podporovať diverzifikáciu priemyselných odvetví na území Prešovského kraja tak, aby dochádzalo k jeho rovnomernému rozvoju. V územiach s intenzívnou urbanizáciou podporovať odvetvie s nízkymi nárokmi na energetické vstupy a suroviny
    - 2.1.4. Obmedzovať vhodným urbanistickým riešením možný negatívny dopad priemyselnej a stavebnej produkcie na životné prostredie a na prírodnú krajinu.
    - 2.1.5. Vytvárať podmienky kompaktného rozvoja obcí primárnym využívaním voľných, nezastavaných územných častí zastavaného územia obcí. Pri umiestňovaní investícií prioritne využívať revitalizované opustené hospodársky využívané územia (tzv. hnedé plochy - brownfield).
  - 2.2. *V oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rybného hospodárstva*
    - 2.2.1. Podporovať alternatívne poľnohospodárstvo a prírode blízke obhospodárenie lesov v chránených územiach, v pásmach hygienickej ochrany a v územiach začlenených do územného systému ekologickej stability.
    - 2.2.2. Minimalizovať pri územnom rozvoji možné zábery poľnohospodárskej a lesnej pôdy. Navrhovať funkčné využitie územia tak, aby čo najmenej narušalo organizáciu poľnohospodárskej pôdy, jej využitie, aby navrhované riešenie bolo z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy najvhodnejšie.
    - 2.2.3. Zohľadňovať pri územnom rozvoji výraznú ekologickú a environmentálnu funkciu, ktorú poľnohospodárska a lesná pôda popri produkčnej plní.
    - 2.2.5. Vo všetkých vyhlásených osobitne chránených územiach s tretím a štvrtým stupňom ochrany prírody a krajiny a v územiach vymedzených biocentier, ktoré sú v kategóriách ochranné lesy, lesy osobitného určenia mimo časti lesov pod vplyvom imisií zaradených do pásiem ohrozenia, rešpektovať ako jednu z hlavných funkcií ekologickú a vodozádržnú funkciu lesov s minimálnym drevoprodukčným významom.
3. *Zásady funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja občianskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry*
- 3.1. *V oblasti školstva*
    - 3.1.1. Podporovať a optimalizovať rovnomerný rozvoj siete škôl, vzdelávacích, školiacich a preškoľovacích zariadení v závislosti na rastu/poklesu obyvateľstva v území obcí s intenzívnou urbanizáciou.
  - 3.2. *V oblasti zdravotníctva*
    - 3.2.1. Rozvíjať rovnomerne na území kraja zdravotnú starostlivosť vo všetkých formách jej poskytovania.
    - 3.2.2. Vytvárať podmienky pre rovnocennú dostupnosť nemocničných zariadení a zdravotníckych služieb pre obyvateľov jednotlivých oblastí kraja.
    - 3.2.3. Vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj domácej ošetrovateľskej starostlivosti, geriatrických centier, stacionárov a zariadení liečebnej starostlivosti v priemete celého územia kraja a dopĺňať ich podľa aktuálnych potrieb.

3.3. *V oblasti sociálnych vecí*

3.3.2. Vybudovať rovnomernú sieť zariadení služieb a terénnych služieb a vytvoriť sieť dostupnú všetkým občanom v sociálnej a hmotnej núdzi v závislosti na vývoji počtu obyvateľstva v území.

3.4. *V oblasti duševnej a telesnej kultúry*

3.4.2. Rekonštruovať, modernizovať a obnovovať kultúrne objekty, vytvárať podmienky pre ochranu a zveľadovanie kultúrneho dedičstva na území kraja formou jeho vhodného využitia najmä pre občiansku vybavenosť.

3.4.4. Rozvíjať zariadenia pre športovo-televoýchovnú činnosť a vytvárať pre ňu podmienky v mestskom aj vidieckom prostredí v záujme zlepšenia zdravotného stavu obyvateľstva.

4. *Zásady funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja rekreácie, cestovného ruchu a kúpeľníctva*

4.1. Rešpektovať prioritu prírodného prostredia ako nevyhnutnej podmienky optimálneho fungovania rozvoja cestovného ruchu, ktorý sa v rozhodujúcej miere viaže na prírodné a krajinné prostredie. Podporovať aktivity súvisiace so starostlivosťou o krajinu a s aktívnym spôsobom jej ochrany. V navrhovaných a existujúcich chránených územiach s 5. Stupňom ochrany a v zónach A rešpektovať bezzásahový režim ochrany.

4.6. Vytvárať územné a priestorové podmienky pre rozvoj služieb, produktov a centier cestovného ruchu s celoročným využitím.

4.8. Posudzovať individuálne územia vhodné pre rozvoj cestovného ruchu z hľadiska únosnosti rekreačného zaťaženia a na základe konkrétnych požiadaviek ochrany prírody a krajiny a krajinného obrazu.

4.17. V územných plánoch obcí minimalizovať zmenu funkcie opodstatnených plôch rekreácie a turizmu na inú funkciu, predovšetkým na bývanie.

4.19. Podporovať rozvoj príslušnej rekreačnej vybavenosti a umiestňovanie rekreačného mobiliáru pri cyklistických trasách a ich križovaní, v obciach a turisticky zaujímavých lokalitách (rekreačný mobiliár, stravovacie a bytovacie zariadenia).

4.20. Podporovať rozvoj agroturistických aktivít, rekonštrukcie nevyužívaných poľnohospodárskych/prevádzkových dvorov na rozvoj agroturistických areálov.

4.23. Podporovať rozvoj šetrných foriem netradičných športovo-rekreačných aktivít vo vzťahu k životnému prostrediu (bezhluchých, bez zvýšených nárokov na technickú a dopravnú vybavenosť, na zásahy do prírodného prostredia, na zábery lesnej a poľnohospodárskej pôda ...).

4.26. Podporovať rozvoj prímestskej rekreácie s príslušným športovo - rekreačným vybavením, vrátane nástupných bodov, nielen pri väčších mestách, ale aj v kontaktných pásmach menších obcí - medzi zastavanými územiami a voľnou krajinou, najmä v obciach s rekreačným zameraním.

4.31. Investičné zámery navrhovať a umiestňovať mimo lokalít kultúrneho dedičstva najmä pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón alebo v ich blízkosti a v ich katastrálnom území, aby nedochádzalo k ohrozeniu charakteru lokality a zániku jedinečného a neopakovateľného „génia loci“.

5. *Zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie*

5.1. Pri plánovaní funkčného využitia územia s obytnou a rekreačnou funkciou zohľadňovať ich situovanie vzhľadom na existujúce líniové zdroje hluku a vytvárať územné podmienky na realizáciu protihlukových opatrení na území PSK.

5.9. Podporovať kompostovanie biologicky rozložiteľných odpadov.

6. *Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia z hľadiska ochrany prírody a tvorby krajiny, v oblasti vytvárania a udržiavania ekologickej stability, využívania prírodných zdrojov a iného potenciálu územia*
- 6.1. *V oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny*
- 6.1.6. Podporovať ekologicky optimálne využívanie územia, biotickej integrity krajiny a biodiverzity.
- 6.1.7. Zosúlaďovať trasovanie a charakter navrhovaných turistických a rekreačných trás s požiadavkami ochrany prírody v chránených územiach a v územiach, ktoré sú súčasťou prvkov ÚSES, predovšetkým po existujúcich trasách. Nové trasy vytvárať len v odôvodnených prípadoch, ktoré súčasne zlepšia ekologickú stabilitu územia.
- 6.1.9. Vyhýbať sa pri riešení nových dopravných prepojení územiach, ktoré sú známe dôležitými biotopmi chránených druhov živočíchov a chránenými druhmi rastlín.
- 6.1.10. Rešpektovať súvislú sieť migračných koridorov pre voľne žijúce živočíchov z prvkov biocentier a biokoridorov nadregionálneho významu a zásady a regulatívy platné pre biocentra a biokoridory nadregionálneho významu s funkciou migračných koridorov. V prípade stretu s navrhovanými alebo existujúcimi dopravnými tepnami (železničná a automobilová doprava) regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu realizovať ekomosty a podchody.
- 6.2. *V oblasti vytvárania a udržiavania ekologickej stability*
- 6.2.1. Podporovať výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničnej tratí, frekventovaných úsekov diaľnic a ciest a v blízkosti výrobných areálov.
- 6.2.2. Podporovať odstránenie pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability.
- 6.2.3. Podporovať výsadbu pôvodných druhov drevín na plochách náchylných na eróziu. Podporovať revitalizáciu upravených tokov na území PSK, kompletizovať alebo doplniť sprievodnú vegetáciu výsadbou domácich pôvodných druhov drevín a krovín pozdĺž tokov, zvýšiť podiel trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií.
- 6.2.4. Podporovať zakladanie trávnych porastov, ochranu mokradí a zachovanie prírodných depresíí, spomalenie odtoku vody v deficitných oblastiach a zachovanie starých ramien a meandrov.
- 6.2.5. Uprednostňovať pri obnove vegetačných porastov prirodzenú obnovu, zvyšovať ich ekologickú stabilitu prostredníctvom ich obnovy dlhovekými pôvodnými drevinami podľa stanovištných podmienok, dodržiavať prirodzené druhové zloženie drevín pre dané typy (postupná náhrada nepôvodných drevín pôvodnými) a obmedziť ťažbu veľkoplošnými holorubmi. Podporovať zachovanie ekologicky významných fragmentov lesov s malými výmerami v poľnohospodársky využívanej krajine.
- 6.3. *V oblasti využívania prírodných zdrojov a iného potenciálu územia*
- 6.3.1. Chrániť poľnohospodársku a lesnú pôdu ako limitujúci faktor rozvoja urbanizácie.
- 6.3.2. Rešpektovať a zachovať vodné plochy, sieť vodných tokov, pobrežnú vegetáciu a vodohospodársky významné plochy zabezpečujúce retenciu vôd v krajine.
- 6.3.3. Podporovať proces revitalizácie krajiny a ochrany prírodných zdrojov v záujme zachovania a udržania charakteristických črt krajiny a základných hodnôt krajinného obrazu.
- 6.3.4. Zabezpečiť ochranu vôd a ich trvalo udržateľného využívania znížením znečisťovania prioritnými látkami, zastavenie alebo postupné ukončenie produkcie emisií, vypúšťania a únikov prioritných nebezpečných látok.
- 6.3.6. Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie horninového prostredia, prírodných zdrojov, nerastných surovín, vrátane energetických surovín a obnoviteľných zdrojov energie, eliminovať nadmerné čerpanie neobnoviteľných zdrojov.
- 6.3.7. Regulovať využívanie obnoviteľných zdrojov v súlade s mierou ich samoreprodukcie a revitalizovať narušené prírodné zdroje, ktoré sú poškodené alebo zničené najmä následkom klimatických zmien, živelných pohrôm a prírodných katastrof.

7. *Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia z hľadiska starostlivosti o krajinu*
- 7.1. Dodržiavať ustanovenia Európskeho dohovoru o krajine pri formovaní krajinného obrazu riešeného územia, ktorý vytvára priestor pre formovanie územia na estetických princípoch krajinárskej kompozície a na princípoch aktívnej ochrany hodnôt - prírodné, kultúrno-historické bohatstvo, jedinečne panoramatické scenérie, obytný, výrobný, športovo-rekreačný, kultúrno-spoločenský a krajinársky potenciál územia.
- 7.2. Podporovať a ochraňovať vo voľnej krajine nosné prvky jej estetickej kvality a typického charakteru - prirodzené lesné porasty, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi.
- 7.3. Rešpektovať krajinu ako základnú zložku ľudí v mestských i vidieckych oblastiach, v pozoruhodných, všedných i narušených územiach.
- 7.4. Rešpektovať prioritu prírodného prostredia ako nevyhnutnej podmienky optimálneho fungovania ostatných funkčných zložiek v území.
- 7.5. Rešpektovať pri rozvoji jednotlivých funkčných zložiek v území základné charakteristiky primárnej krajinnej štruktúry, nielen ako potenciál územia, ale aj ako limitujúci faktor.
- 7.6. Rešpektovať a podporovať krajinotvornú úlohu lesných a poľnohospodársky využívaných plôch v kultúrnej krajine.
- 7.7. Prehodnocovať v nových zámeroch opodstatnenosť budovania spevnených plôch v území.
- 7.8. Podporovať revitalizáciu zanedbaných, opustených, neupravených rozsiahlych výrobných areálov, výrobných zón, urbanizovaných území a výškových stavieb.
- 7.10. Podporovať zakladanie alejí, stromoradií v poľnohospodárskej krajine a chrániť a revitalizovať existujúce.
- 7.11. Rešpektovať pobrežné pozemky vodných tokov a záplavové/inundačné územia ako nezastavateľné, kde podľa okolností uplatňovať predovšetkým trávne, travinno-bylinné porasty.
- 7.13. Navrhované stavebné zásahy citlivo umiestňovať do krajiny v záujme ochrany krajinného obrazu, najmä v charakteristických krajinných scenériách a v lokalitách historických krajinných štruktúr.
8. *Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia z hľadiska zachovania kultúrno - historického dedičstva*
- 8.1. Rešpektovať kultúrno - historické dedičstvo, predovšetkým vyhlásené a navrhované na vyhlásenie, národné kultúrne pamiatky, pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ich ochranné pásma.
- 8.2. Zohľadňovať a chrániť v územnom rozvoji kraja:
- 8.2.2. Územia historických jadier miest a obcí ako potenciál kultúrneho dedičstva.
- 8.2.4. Známe a predpokladané lokality archeologických nálezísk a nálezov.
- 8.2.5. Navrhované a existujúce národné kultúrne pamiatky a ich súbory, areály a ich ochranné pásma, s dôrazom na lokality pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a na medzinárodné významné národné kultúrne pamiatky.
- 8.2.8. Pamätihodnosti, ktorých zoznamy vedú jednotlivé obce.
- 8.5. Uplatniť v záujme zachovania prírodného, kultúrneho a historického dedičstva aktívny spôsob ochrany prírody a prírodných zdrojov.
- 8.7. Posudzovať pri rozvoji územia význam a hodnoty jeho jedinečných kultúrno - historických daností v nadväznosti na všetky zámery územného rozvoja.
9. *Zásady a regulatívy rozvoja územia z hľadiska verejného dopravného vybavenia*
- 9.1. *Širšie vzťahy, dopravná regionalizácia*
- 9.1.1. Realizovať opatrenia stabilizujúce pozíciu Prešovského kraja v návrhovom období v dopravnno-gravitačnom regióne Východné Slovensko.

9.3. *Cestná doprava*

- 9.3.1. Rešpektovať trasovanie ciest zaradených podľa európskej dohody AGR, lokalizovaných v Prešovskom kraji:
- 9.3.2. Rešpektovať lokalizáciu existujúcej cestnej infraštruktúry diaľnic až ciest III. triedy - definovanú pasportom Slovenskej správy ciest „Miestopisným priebehom cestných komunikácií“, ohraničenú jej ochrannými pásmami mimo zastavaného územia a cestných pozemkov v zastavanom území Prešovského kraja.
- 9.3.7. Chrániť územný koridor, vytvárať územno-technické podmienky a realizovať:
  - 9.3.7.4. Homogenizácia dvojpruhových ciest I., II. a III. triedy, vrátane prejazdnych úsekov dotknutých obci.
  - 9.3.7.5. Na dvojpruhových cestách s kategóriou ciest I., II. a III. triedy miestne rozširovanie na 3 pruhy (v stúpaní alebo pre striedavú možnosť predbiehania) za účelom zvyšovania bezpečnosti dopravy.
  - 9.3.7.6. Odstraňovanie bodových a líniových dopravných závad a obmedzení.
  - 9.3.7.8. Rozvíjanie a modernizáciu dopravnej infraštruktúry rešpektujúcu národné kultúrne pamiatky, ich bezprostredné okolie (do 10 m) a ochranné pásma pamiatkového územia (zoznam na www.pamiatky.sk), archeologické náleziská a pamätihodnosti obci a záujmi ochrany prírody.
  - 9.3.7.9. Opatrenia na cestách, ktoré eliminujú dopravné stresy s lesnou zverou.
  - 9.3.7.10. Chodníky pre chodcov okolo ciest I., II. a III. triedy a cyklistických pruhov okolo ciest II. a III. triedy.
  - 9.3.7.11. Verejné dopravné zariadenia a priestory pre zariadenia verejnej hromadnej dopravy.
- 9.3.11. Vytvárať územnotechnické podmienky pre alternatívne spôsoby dopravy hlavne so zameraním na elektrodopravu a s tým súvisiacu sieť zásobných staníc pre elektromobily alebo hybridné automobily.

9.7. *Cyklistická doprava*

- 9.7.2. Vytvárať územné a územnotechnické podmienky pre realizáciu:
  - 9.7.2.3. Cyklotrás predovšetkým na nepoužívaných poľných cestách historických spojníc medzi obcami so zohľadnením klimatických podmienok.
  - 9.7.2.4. Súbehu cyklistickej dopravy (cyklociest) a pešej dopravy v dopravne zaťažených územiach mimo hlavného dopravného priestoru s oddeleným režimom.
- 9.7.3. Odčleniť komunikácie (cyklocesta, cyklocestička a cyklochodník) od automobilovej cestnej dopravy mimo hlavného dopravného priestoru. V centrách obci a miest - najmä na komunikáciách III. a nižšej triedy odporúčame upokojuvať motorovú dopravu náležitými dopravnými inžinierskymi prvkami, zriaďovať zóny 3D s efektívnymi nástrojmi na reguláciu rýchlosti - čím sa vo výraznej miere zlepšia podmienky pre nemotorovú - pešiu a cyklistickú dopravu, ktorej pozície v hlavnom dopravnom priestore je v mnohých prípadoch (chýbajúci chodník či segregovaná cyklotrasa) opodstatnená.
- 9.7.4. Nadväzovať cyklotrasy na línie a zariadenia cestnej a železničnej dopravy v rámci podpory multimodality dopravného systému.
- 9.7.5. Podporovať budovanie peších a cyklistických trás v poľnohospodárskej a vidieckej krajine.
- 9.7.6. Podporovať realizáciu spojitého, hierarchicky usporiadaného a bezpečného systému medzinárodných, národných, regionálnych a miestnych cyklotrás.
- 9.7.7. Podporovať vedenie cyklotrás mimo frekventovaných ciest s bezpečnými križovaniami s dopravnými koridormi, s vodnými tokmi, s územiami ochrany prírody a krajiny, k čomu využívať lesné a poľné cesty.

9.8. *Infraštruktúra integrovaného dopravného systému*

- 9.8.1. Vytvárať územno-technické podmienky a presadzovať riešenia integrovaných dopravných systémov na území PSK najmä integráciu autobusovej a železničnej dopravy a zosúladiť integrovaný dopravný systém so susediacimi regiónmi a s pripravovanými strategickými dokumentmi PSK.

10. *Zásady a regulatívy rozvoja nadradeného verejného technického vybavenia*

- 10.1. V oblasti umiestňovania územných koridorov a zariadení technickej infraštruktúry*
- 10.1.1. Umiestňovať nové územné koridory a zariadenia technického vybavenia citlivo do krajiny, ako aj citlivo pristupovať k rekonštrukcii už existujúcich prvkov technického vybavenia tak, aby sa pri tom v maximálnej miere rešpektovali prírodné prvky ako základné kompozičné prvky v krajinnom obraze.
- 10.2. V oblasti zásobovania vodou*
- 10.2.4. Zvyšovať podiel využívania povrchových a podzemných vôd, ktoré svojimi parametrami nespĺňajú požiadavky na pitnú vodu (tzv. úžitková voda) pri celkovej spotrebe vody v priemyselnej výrobe, poľnohospodárstve, vybavenosti a takto získané kapacity pitnej vody využiť pri rozširovaní verejných vodovodov.
- 10.3. Chrániť územné koridory pre líniové stavby*
- 10.3.4. Zabezpečiť hydrogeologické prieskumy pre zistenie zdrojov podzemnej vody využívanej na pitné účely na celom území.
- 10.3.5. Zriadiť nové vodné zdroje pre obce odľahlé od hlavných trás vodárenských sústav (vodovodných rozvodných potrubí).
- 10.3.6. Rezervovať plochy a chrániť koridory pre stavby skupinových vodovodov a vodovodov zo zdrojov obci.
- 10.4. V oblasti odkanalizovania a čistenia odpadových vôd*
- 10.4.1. Rezervovať koridory a plochy pre kanalizáciu a pre zariadenia čistenia odpadových vôd:
- 10.4.2. Dobudovať kanalizáciu v obciach, kde v súčasnosti nie je vybudovaná a napojiť na príslušné ČOV.
- 10.4.3. Riešiť u obci nezarađených do aglomerácii odvádzanie splaškových odpadových vôd do vodotesných žump s dostatočnou latkovou a hydraulickou kapacitou do doby vybudovania verejnej kanalizácie a ČOV.
- 10.4.4. Intenzifikovať a modernizovať zariadenia na čistenie odpadových vôd pre technologické prevádzky priemyslu a poľnohospodárstva.
- 10.4.5. Odstraňovanie disproporcií medzi zásobovaním pitnou vodou sídelnou sieťou verejných vodovodov a odvádzaním odpadových vôd sieťou verejných kanalizácií a ich čistením v ČOV je nutné zabezpečiť:
- 10.4.5.2. Budovaním komplexných kanalizačných systémov, t.j. kanalizačných sietí spolu s potrebnými čistiarenskými kapacitami.
- 10.4.5.3. Budovaním nových kanalizačných systémov pre výhľadové kapacity.
- 10.4.5.4. Aplikáciu nových trendov výstavby kanalizačných sietí so zameraním na znižovanie množstva balastných vôd prostredníctvom vodotesnosti kanalizácií.
- 10.4.5.5. Komplexným riešením kalového hospodárstva, likvidáciou a využitím kalov a ostatných odpadov z čistenia odpadových vôd.
- 10.4.6. Pri odvádzaní zrážkových vôd riešiť samostatnú sieť a nezaťažovať jestvujúce čistiare odpadových vôd.
- 10.4.8. Pri znižovaní znečistenia povrchových a podzemných vôd okrem bodových zdrojov znečistenia, riešiť ochranu aj od plošných zdrojov znečistenia.
- 10.5. V oblasti vodných tokov, meliorácií, nádrží*
- 10.5.1. Revitalizovať na vodných tokoch, kde nie sú usporiadané odtokové pomery, protipovodňové opatrenia so zohľadnením ekologických záujmov a dôrazom na ochranu intravilánov obci pred povodňami.
- 10.5.3. S cieľom zlepšiť kvalitu povrchových vôd a chrániť podzemné vody realizovať výstavbu nových kanalizácií, čistiarni odpadových vôd, rozšírenie a intenzifikáciu existujúcich ČOV a rekonštrukciu existujúcich kanalizačných sietí.
- 10.5.4. Zlepšovať vodohospodárske pomery (odtokových úprav) na malých vodných tokoch v povodí prírode blízokým spôsobom lesného hospodárenia bez uplatňovania veľkoplošných spôsobov výrubu lesov a zásahmi smerujúcimi k stabilizácii vodohospodárskych pomerov za extrémnych situácií.

- 10.5.5. Pri úpravách tokov využívať vhodné plochy na výstavbu poldrov, s cieľom zachytávať povodňové prietoky.
  - 10.5.6. Budovať prehrádzky na úsekoch bystrinných tokov v horských a podhorských oblastiach, s cieľom znížiť eróziu a zanášanie tokov pri povodňových stavoch bez narušenia biotopu.
  - 10.5.7. Vykonávať protierózne opatrenia na príľahlej poľnohospodárskej pôde a lesnom pôdnom fonde, s preferovaním prírode blízkych spôsobov obhospodarovania.
  - 10.5.16. Pri zachytávaní vôd zo spevnených plôch existujúcej a novej zástavby priamo na mieste, prípadne navrhnúť iný vhodný spôsob infiltrácie zachytenej vody tak, aby odtok z daného územia do recipientu nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou prípadnej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente.
  - 10.5.18. Z hľadiska ochrany prírodných pomerov obmedziť zastavanie alúvií tokov ako miest prirodzenej retencie vôd a zabezpečiť ich maximálnu ochranu.
- 10.6. V oblasti zásobovania elektrickou energiou*
- 10.6.1. Rešpektovať vedenie existujúcej elektrickej siete, areály, zariadenia a ich ochranné pásma (zdroje, elektrárne, vodné elektrárne, transformačné stanice ZVN a VVN, elektrické vedenia ZVN a VVN a pod.).
- 10.7. V oblasti prepravy a zásobovania plynom*
- 10.7.3. Vytvárať podmienky pre prednostnú realizáciu rozšírenia existujúcej distribučnej siete pre územia intenzívnej urbanizácie.
  - 10.7.4. Rešpektovať trasy VTL plynovodov, ich ochranné a bezpečnostné pásma.
  - 10.7.5. Rešpektovať ochranné a bezpečnostné pásma objektov plynárenských zariadení, technologických objektov (regulačné stanice plynu, armatúrne uzly) a ostatných plynárenských zariadení.
  - 10.7.6. Rešpektovať predpoklad, že v budúcnosti môže dôjsť k čiastkovým rekonštrukciám existujúcich plynárenských zariadení (VTL plynovodov). Nové trasy budú rešpektovať existujúce koridory VTL vedení a budú prebiehať v ich ochrannom a bezpečnostnom pásme.
- 10.8. V oblasti využívania obnoviteľných zdrojov*
- 10.8.1. Vytvárať územnotechnické podmienky pre výstavbu zdrojov energie využívajúc obnoviteľné zdroje a pri ich umiestňovaní vychádzať z environmentálnej únosnosti územia.
  - 10.8.2. Neumiestňovať veterné parky a veterné elektrárne:
    - 10.8.2.2. V biocentrách a biokoridoroch ÚSES na regionálnej a nadregionálnej úrovni.
    - 10.8.2.3. V okolí vodných tokov a vodných plôch v šírke min. 100 m, v okolí regionálnych biokoridorov min. 100 m, pri nadregionálnych hydrických biokoridoroch min. 200 m (odstupové vzdialenosti na konkrétnej lokalite VE spresní ornitológ v procese EIA).
    - 10.8.2.5. V krajinársky hodnotných lokalitách, významných pohľadových osiach, vizuálne exponovaných lokalitách.
    - 10.8.2.7. V ucelených lesných komplexoch.
- 10.9. V oblasti telekomunikácií*
- 10.9.1. Vytvárať podmienky pre rozvoj globálnej informačnej spoločnosti na území Prešovského kraja skvalitňovaním infraštruktúry informačných systémov.
  - 10.9.2. Rešpektovať jestvujúce trasy a ochranné pásma telekomunikačných vedení a zariadení.
  - 10.9.3. Rešpektovať situovanie telekomunikačných a technologických objektov.
  - 10.9.4. Vytvárať územné predpoklady pre potrebu budovania telekomunikačnej infraštruktúry v nových rozvojových lokalitách.
  - 10.9.5. Zariadenia na prenos signálu prioritne umiestňovať na výškové budovy a továrenské komíny, aby sa predišlo budovaniu nových stožiarov v krajine. Existujúce stavby na prenos signálu spoločne využívať operátormi a nevyužívané stožiarové stavby z krajiny odstraňovať.

Verejnoprospešné stavby

- 2.3. *V oblasti odkanalizovania a čistenia odpadových vôd*
- 2.3.1. Stavby kanalizácií, skupinových kanalizácií a čistiarní odpadových vôd.
- 2.3.2. Stavby kalového hospodárstva na likvidáciu a využitie kalov a ostatných odpadov z čistenia odpadových vôd.
- 2.4. *V oblasti vodných tokov, meliorácií, nádrží*
- 2.4.1. Stavby na revitalizáciu vodných tokov s protipovodňovými opatreniami, so zohľadnením ekologických záujmov a dôrazom na ochranu intravilánov obcí pred povodňami.
- 2.4.2. Stavby rybníkov, poldrov, zdrží, prehrádzok, malých viacúčelových vodných nádrží a vodárenských nádrží pre stabilizáciu prietoku vodných tokov.
- 2.6. *V oblasti telekomunikácií*
- 2.6.1. Stavby sietí informačnej sústavy a ich ochranné pásma.

5. Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia

Obec Vyšná Voľa je obytné sídlo s pôvodne doplnkovou funkciou hospodárskou viazanou na obhospodarovanie poľnohospodárskeho pôdneho fondu. V súčasnosti poľnohospodárska prevádzka zanikla, takže obec má čisto obytnú funkciu. Na ťažisko nadregionálneho významu Prešov, ktoré plní funkciu krajského mesta je napojené cestami III/3500, II/545 a I/18.

Riešená obec Vyšná Voľa leží mimo územia urbanistickej rozvojovej osi 3. stupňa Bardejov - Kapušany v kontakte s ťažiskom osídlenia tretej úrovne 2. stupňa mesta Bardejov vo vzdialenosti 10 km juhovýchodne od okresného mesta Bardejov na ceste III/3500.

Vyššou územnou jednotkou je v zmysle nového územno-správneho členenia SR územie okresu Bardejov a územie Prešovského kraja. Tento vzťah je definovaný a dokumentovaný v územnom pláne regiónu (ÚPN PSK).

6. Požiadavky na riešenie záujmového územia obce

Záujmovým územím obce je príslušné územie za jeho administratívnu - katastrálnu hranicu, ktorého funkčné využitie a priestorové usporiadanie je nevyhnutné riešiť vo vzájomnej územno-technickej súvislosti. Ide o katastre obcí:

- Lukavica
- Komárov
- Hrabovec
- Poliakovce
- Hankovce
- Nižná Voľa
- Rešov

Hlavnými priestormi so vzájomnými funkčnými interakciami v záujmovom území je rozhranie katastrálnych území obce Vyšná Voľa - Lukavica - Komárov a Rešov.

Funkčné využitie a priestorové usporiadanie extravilánu obce Vyšná Voľa musí byť riešené vo vzájomných súvislostiach, vyplývajúcich z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN PSK) a z územnoplánovacej dokumentácie susedných obcí. V grafickej časti ÚPN-O Vyšná Voľa musia byť zdokumentované funkčné plošné a líniové javy na území príslušnom ku katastrálnemu územiu obce Vyšná Voľa.

7. Základné demografické údaje a prognózy

Z dlhodobého sledovania počtu obyvateľov obce vyplýva, že Vyšná Voľa patrí medzi obce so stagnujúcim počtom obyvateľov. Uvedené dokumentuje aj tabuľka so stavom počtu obyvateľov pri posledných šiestich sčítaniach:

Rok	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet obyvateľov	374	391	401	403	392	393

Index rastu počtu obyvateľov sídla v rokoch 1970/2021 predstavuje hodnotu 105,1 %, čo znamená prírastok počtu obyvateľov o 5,1 % oproti stavu v roku 1970.

Z celkového počtu 393 obyvateľov bolo 189 žien a 204 mužov. Veková štruktúra obyvateľstva pri sčítaní v roku 2021 bola nasledovná:

Vek	Vyšná Voľa	Okres Bardejov	SR spolu
	Počet obyv./ %	Počet obyv. / %	Počet obyv. / %
0-14	54 / 13,74	13 156 / 17,31	867 410 / 15,92
15 – 64	272 / 69,21	51 111 / 67,24	3 652 679 / 67,03
65 +	67 / 17,05	11 745 / 15,45	929 181 / 17,05
Nezistený	0 / 0,0	0 / 0,0	0 / 0,0
Spolu	393 / 100	76 012 / 100	5 397 036 / 100

Z uvedených údajov vyplýva, že v sídle je nadpriemerne zastúpená voči okresnému a celoštátnemu priemeru produktívna zložka obyvateľstva. Predproduktívna zložka je zasa nižšia ako okresný, či celoštátny priemer. Poproduktívna zložka je nadpriemerná voči okresnému priemeru a totožná s celoštátnym priemerom.

Index starnutia populácie:

$I = \frac{\text{počet obyvateľov predproduktívnej populácie (0-14)}}{\text{počet obyvateľov poproduktívnej populácie (65+)}} \times 100$

$I = \frac{54}{67} \times 100 = 80,60$

Hodnoty indexu: - nad 300 - veľmi progresívna populácia
                               201 - 300 - progresívna populácia
                               121 - 200 - stagnujúca populácia
                               do - 120 - regresívna populácia

Pri stanovení odhadu výhľadovej veľkosti sídla v počte obyvateľov je potrebné vychádzať a zohľadniť nasledujúce:

- zaznamenaný nárast počtu obyvateľov za posledné 2 roky,
- bezprostredná blízkosť k mestu Bardejov,
- značná migrácia v minulosti do Bardejova,
- jestvujúce majetkové väzby k pozemkom v k.ú. obce,
- nedostatok stavebných pozemkov pre RD v Bardejove.

Z uvedených faktov a vzťahov možno vyvodiť závery, že počet obyvateľov obce môže aj vo výhľade narásť, ak bude prevládať spätná migrácia aspoň časti bývalých obyvateľov obce žijúcich v Bardejove. Uvedený pohyb obyvateľov je však podmienený vytvorením priaznivých podmienok pre bytovú výstavbu.

Z uvedenej úvahy vychádza aj odhadovaný možný rast počtu obyvateľov obce do návrhového roku 2045, ktorý bol odhadom stanovený na 8 obyvateľov ročne. Pri takomto prírastku by obec Vyšná Voľa mala vo výhľade nasledujúce počty obyvateľov:

Rok	2021	2023	2025	2030	2035	2040	2045
Počet obyvateľov	393	400*	416	456	496	536	576

* údaj zo štatistického úradu

K návrhovému roku 2045 možno uvažovať s nárastom počtu obyvateľov obce o 176 obyvateľov oproti roku 2023.

Pri spracovaní ÚPN-O je potrebné vychádzať z uvedeného predpokladu vývoja jej obyvateľstva.

8. Požiadavky na urbanistickú kompozíciu obce

Návrh musí vychádzať z existujúcej urbanistickej kompozície. Zastavané územie je kompaktné, obec má podhorskú polohu, schéma zástavby je líniová, prevláda severojužná orientácia. Prevláda zástavba rodinnými domami, štruktúra je rôznorodá a v niektorých častiach živelná, preto je žiaduce sprísnenie zastavovacích podmienok. Hlavné zariadenia občianskej vybavenosti sú pri evanjelickom kostole v centrálnej časti obce. V obci absentujú výrobné zariadenia. V južnej časti obce mimo intravilánu sa nachádza areál bývalého hospodárskeho dvora (HD) poľnohospodárskeho družstva. Prevádzka zameraná na chov hovädzieho dobytku bola v uplynulej dobe zrušená. Stredisko voľného cestovného ruchu (CR) v obci nie je, pre každodennú rekreáciu obyvateľstva obce sú k dispozícii viacúčelové ihrisko a oddychové priestory pri zariadeniach občianskeho vybavenia.

Pri tvorbe urbanistickej kompozície je v návrhu ÚPN-O potrebné:

- rešpektovať existujúce funkčné zónovanie, prírodné a topografické danosti prostredia, nenarúšať hlavnú kompozičnú os sídla, ktorú tvorí cesta III/3500, ktorá má v zastavanom území obce charakter obytnej ulice,
- štruktúru novej obytnej zástavby zladit' s čiastočne tradičnou štruktúrou, zohľadniť existujúcu parceláciu a uličnú sieť, podporiť zástavbu lokalít s čiastočne prítomnou dopravnou a technickou infraštruktúrou,
- navrhnuť vhodné funkčné využitie bývalého HD,
- vymedziť priestory pre prevádzky miestnej výroby hygienicky nezlučiteľné s bývaním (pila, autodielaňa, zber surovín a pod.) mimo compactnej obytnej zástavby.

9. Požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu obce

Pri prestavbe a dostavbe dodržať líniu existujúcej zástavby.

- asanáciu pevných stavieb je možné navrhovať iba vo výnimočných prípadoch, pri realizácii verejnoprospešných stavieb,
- navrhnuť chránené koridory pre možné sprístupnenie územia na účely výhľadovej zástavby.

10. Požiadavky na riešenie technickej infraštruktúry

a) Doprava

Návrh má vychádzať z existujúcej dopravnej situácie. Obec je dopravne sprístupnená cestou III/3500, ktorá sa vypája z ciest II/545 Bardejov - Kapušany a I/21 Svidník - Lipníky. Hromadná osobná autobusová doprava je trasovaná po ceste III/3500. V riešenom území sú zriadené 2 autobusové zastávky, z ktorých iba jedná má obojstranné samostatné zastávkové pruhy.

Miestne komunikácie majú rôznu šírku i kvalitu, sú na nich dopravné závady, Parkovacie plochy pred zariadeniami občianskeho vybavenia chýba, okrem kultúrneho domu.

Železničná trať riešeným územím neprechádza a ŽSR tu nechráni priestor pre rozvoj železničných zariadení (v zmysle ÚPN PSK).

Hlavné požiadavky týkajúce sa dopravy v riešenom území možno zhrnúť do týchto bodov:

- rozšíriť prieťah cesty III/3500 zastavaným územím na kategóriu MZ 8,5(8,0)/50 vo funkčnej triede B3 podľa STN 73 6110,
- upraviť cesty III/3500 mimo zastavané územie na kategóriu C 7,5/70 podľa STN 73 6101,
- navrhnuť kategórie a funkčné triedy miestnych ciest v zmysle STN 73 6110,
- prehodnotiť potrebu kapacít zariadení statickej dopravy,
- doplniť sieť peších komunikácií a priestranstiev,
- odstrániť hlavné bodové dopravné závady (neprehľadné križovatky, nevyhovujúce smerové oblúky, nadmerné dĺžky slepých ulíc bez výhybní a obrátisk, a iné).

b) Vodné hospodárstvo

Zásobovanie vodou

Obec Vyšná Voľa nemá vybudovaný verejný vodovod. Rodinná zástavba je zásobovaná vodou z vlastných zdrojov - studni, respektíve zo skupinových vodovodov.

Aj najväčší areál občianskeho vybavenia (kultúrny dom, viacúčelové ihrisko, MŠ) má vodu z vlastného vodného zdroja s akumuláciou vody.

V ÚPN-O je potrebné riešiť verejný vodovod pre celú obec z vlastného zdroja, ktorému bude predchádzať prieskum vodných zdrojov v k.ú. obce Vyšná Voľa, resp. napojením na verejný vodovod mesta Bardejov. Pre zásobovanie obce vodou je potrebný vodný zdroj o kapacite min. 2,3 l/s.

Výpočet potreby vody je potrebné vypracovať podľa vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z. z.

Odkanalizovanie

Dažďová kanalizácia

Uvažované kategórie miestnych komunikácií predpokladajú vybudovanie aj dažďovej kanalizácie.

Dažďové vody zo striech a priľahlých spevnených plôch objektov - predovšetkým rodinných domov je potrebné zadržať na vlastných pozemkoch, ich akumuláciu využiť na úžitkové účely (napr. zavlažovanie, zachytávanie v nádržkách, jazierkach, prípadne voľným vsakovaním do zeme).

Splašková kanalizácia

Obec v súčasnosti nemá vybudovanú splaškovú kanalizáciu. Splaškové odpadové vody od obyvateľov sa v prevažnej miere akumulujú v žumpách. Kvalita nepriepustnosti žump však nie je zmapovaná, takže je predpoklad, že hlavne staršie žumpy sú reálnym rizikom znečistenia spodných vôd.

Areál občianskeho vybavenia (kultúrny dom + MŠ) sú odkanalizované do vlastnej domovej čistiarne odpadových vôd (DČOV)..

V ÚPN-O je potrebné riešiť verejnú kanalizáciu pre celú obec s ČOV.

V prípadoch, kde nie je možné napojenie na verejnú kanalizáciu, je potrebné zachytávať odpadové vody vo vodotesných žumpách. Obsah žump je nutné v súlade s § 36, ods. 3 a 4 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov (vodný zákon) zneškodňovať v zmluvnej čistiarňi odpadových vôd.

Úprava tokov

Kataster obce Vyšná Voľa spadá do povodia vodného toku Tople.

Cez katastrálne územie obce Vyšná Voľa nepreteká žiadny vodohospodársky významný vodný tok, iba drobné vodné toky z ktorých najvýznamnejší je Černošina, ktorý preteká takmer celým katastrom.

Černošina má koryto čiastočne upravené, úpravy však nie sú dostatočné na odvedenie prietoku Q_{100} ročnej veľkej vody.

V ÚPN-O je potrebné:

- ponechať pozdĺž oboch brehoch drobných vodných tokov pre potreby úpravy a údržby koryta voľný nezastavaný pás, resp. manipulačný pás min. 5 m,
- rešpektovať prirodzené záplavové územie drobných vodných tokov, rešpektovať obmedzenia v zmysle § 20 zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov a navrhovanú výstavbu umiestniť mimo záplavové územie,
- v prípade nových lokalít určených na zástavbu navrhnuť opatrenia na zdržanie povrchového odtoku dažďových vôd zo spevnených plôch (z komunikácií, spevnených plôch a striech RD, prípadne iných objektov) na pozemku stavebníka tak, aby nedochádzalo k zhoršeniu odtokových pomerov v recipiente.
- rešpektovať ustanovenie § 36 ods.17 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov a § 9 nariadenia vlády SR č. 269/2010 Z.z. t.j. zabezpečiť záchyt plávajúcich a znečisťujúcich látok z týchto vôd pred ich vypustením do povrchových vôd alebo do podzemných vôd,

c) Elektrická energia

Riešené územie je zásobované elektrickou energiou z nadzemného 22 kV vedenia VN č. 600, vychádzajúceho z elektrickej stanice ES 0001-01 Bardejov.

Vyšná Voľa má 2 trafostanice v správe VSD. Celkový inštalovaný výkon trafostaníc pre zásobovanie obyvateľov elektrickou energiou je 320 kVA: TS 0097-0001 (pri hasičskej zbrojnici) - 160 kVA, TS 0097-0002 (pri dome nádeje) - 160 kVA. Hlavným odberateľom je obyvateľstvo, ďalším obchod, služby a verejná správa, využívajúc elektrinu na svetlo a domáce spotrebiče, iba v malej miere aj na vykurovanie - obec je totiž plynofikovaná. Výkonová rezerva existuje u oboch trafostaníc.

Pre ďalší rozvoj obce je potrebné:

- vyčleniť priestory pre umiestnenie nových trafostaníc v navrhovaných lokalitách zástavby, výstavbu nových TS začleniť v ÚPN-O do verejnoprospešných stavieb (VPS),
- dodržať bezpečnostné ochranné pásma energetických zariadení,
- prípadné prekládky resp. technologické úpravy riešiť s ohľadom na vlastnícke vzťahy, mať na zreteli, že v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike preložku zrealizuje vlastník zariadenia, náklady uhrádza ten kto potrebu preložky vyvolal (ak sa nedohodlo ináč) a že vlastníctvo zariadenia sa preložkou nemení,
- nové trasy VN, sekundárnych rozvodov NN i verejného osvetlenia (VO) realizovať zemnými káblami, rovnako usilovať o náhradu vzdušného vedenia za zemný kábel pri rekonštrukcii existujúcich (VN i NN).

d) Plyn, vykurovanie

Plyn

Obec je plynofikovaná. Zdrojom plynu je regulačná stanica RS Vyšná Voľa s kapacitou 500 m³/h. Odtiaľ je do obce privedený stredotlaký (STL) plynovod D 63 PN 0,3 MPa. Rozvody plynu v obci sú v prevažnej miere stredotlaké, materiál polyetylen (PE), v minimálnom rozsahu aj nízkotlaké (NTL). Existujúce STL potrubia majú dostatočnú kapacitnú rezervu pre ďalší rozvoj obce. V ÚPN-O je potrebné plynofikovať aj novonavrhované obytné skupiny, plyn využiť na kúrenie, varenie i prípravu teplej úžitkovej vody (TUV). Dodržať bude potrebné ochranné a bezpečnostné pásma od plynárenských zariadení v zmysle zák. č. 251/2012 Z. z. o energetike.

Vykurovanie

Hlavným vykurovacím médiom objektov je v súčasnosti plyn. je žiaduce, aby tomu bolo tak aj v návrhovom období. Pripustiť je možné vykurovanie na báze biomasy (drevná štiepka, slama); z dôvodu ochrany ovzdušia bude nutné používanie moderných kotlov s vysokou účinnosťou.

e) Telekomunikácie

Telefón

Obec Vyšná Voľa patrí do primárnej oblasti Prešov, digitálna telefónna ústredňa je v obci Hrabovec. Cez k. ú. Vyšná Voľa neprechádzajú žiadne diaľkové ani oblastné káble, nenachádzajú sa tu zariadenia hlavných telekomunikačných operátorov (Slovak Telekom, Orange Slonensko), ktoré by bolo potrebné chrániť.

Pri riešení nových miestnych komunikácií v ÚPN-O je potrebné rezervovať priestor aj pre uloženie telekomunikačných káblov, existujúce vzdušné vedenia je potrebné uložiť do zeme.

Miestny rozhlas (MR)

MR je ovládaný z rozhlasovej ústredne situovanej na obecnom úrade.

V návrhovom období je žiaduce riešiť MR bezdrôtovým systémom, reproduktory osadiť na stĺpoch vzdušnej elektrickej sieti NN, resp. verejného osvetlenia, MR zaviesť vo všetkých nových lokalitách IBV.

Televízny signál (TVS)

Obec je pokrytá televíznym signálom z regionálneho vysielača Dubník, príjem televízneho signálu je zabezpečený pomocou televíznych antén osadených na strechách domov.

V návrhovom období sa predpokladá rovnaký spôsob príjmu TVS.

11. Požiadavky na ochranu prírody, kultúrneho dedičstva, prírodných zdrojov a ložísk nerastných surovín, požiadavky na zabezpečenie ekologickej stability územia

a) Ochrana prírody a ÚSES

V súčasnosti je celý kataster v prvom stupni územnej ochrany, kde sa uplatňujú ustanovenia o všeobecnej ochrane prírody a krajiny (v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. OPaK).

V katastrálnom území nie sú evidované žiadne chránené územia národnej siete ani európskej siete Natura 2000.

Ekologicky najhodnotnejšie segmenty z hľadiska krajinej štruktúry, ktoré majú rozhodujúcu úlohu pri plnení ekostabilizačnej funkcie v riešenom území, sú tieto:

- lesná vegetácia
- nelesná drevinná vegetácia (NDV) miestnych potokov
- trvalé trávne porasty (TTP) - lúky a pasienky priľahlého extravilánu obce, ale aj časti intravilánu
- záhrady pri rodinných domoch

ÚSES v riešenom území majú tvoriť tieto prvky:

A) Regionálne biocentrum RBc10 Lazy

Ide o lesný komplex bučín, miestami podmáčaných na severovýchodnom okraji s trávnatými porastmi s rozptýlenou zeleňou.

Tu je potrebné nezasahovať podstatným spôsobom do lesného komplexu a chrániť ohrozenú faunu a flóru.

B) Genofondová plocha GL10 Poliakovce

Ide o lesný močiar a podmáčané svahy nad potokom jedného z prítokov Tople. Lokalita je pozoruhodná výskytom ostrice hrebienkovej.

Tu je potrebné zabezpečiť ochranu mokrade, mokrade nezasypávať.

C) Biotopy

Ide o travinno-bylinné biotopy európskeho významu: Nížinné a podhorské kosné lúky a lesné biotopy európskeho významu: Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy.

Pri zásahu do porastov sa požaduje osobitný súhlas príslušného orgánu OPaK, spojený s uložením náhradných revitalizačných opatrení, resp. finančnej náhrady.

D) Miestne biokoridory (MBk)

Ide predovšetkým o hydrické biokoridory miestnych tokov (potok Černošina s jeho bezmennými prítokmi, Podlazský potok) zabezpečujúce väzbu s NRBk Topľa.

Tu je potrebné umožniť prirodzenú dosadbu chýbajúcej a degradovanej vegetácie.

E) Interakčné prvky (IP)

Ide o trvalé trávne porasty, mokrade, rozptýlenú NDV, záhrady. Plnia funkciu prítieroznu, retenčnú (TTP), ako aj funkciu biodiverzity.

Je potrebné TTP nerozorávať, mokrade nezasypávať.

Jestvujúce i navrhované plochy verejnej zelene v intraviláne, prípadne v priľahlom extraviláne obce majú slúžiť pre realizáciu náhradnej výsadby za asanovanú zeleň.

b) Kultúrne dedičstvo

V katastrálnom území obce Vyšná Voľa sa nachádza jediná nehnuteľná národná kultúrna pamiatka (NNKP) zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky (ÚZPF SR):

- Mohylník - č. ÚZPF - 1864

Pri akejkoľvek stavebnej činnosti na ploche tejto NNKP, ktorú je potrebné vyznačiť, je nutné dodržať ustanovenia § 32 zákona č. 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu.

V Evidencii archeologických lokalít v katastrálnom území Vyšná Voľa sú tieto archeologické lokality:

- Historické jadro obce - územie s predpokladanými archeologickými nálezmi z obdobia stredoveku až novoveku (najstaršia písomná zmienka k roku 1438),
- SZ od intravilánu obce - Mohylník z neskorej doby kamennej - národná kultúrna pamiatka evidovaná v ÚZPF pod č. 1864/1.

Ojedinelé a bližšie nelokalizované nálezy

- SZ od intravilánu obce v polohe Pod Kút - pravek

Pri vykonávaní následnej stavebnej či inej činnosti na archeologických lokalitách je potrebné metodický a odborne spolupracovať s kompetentným úradom štátnej správy, ktorým je krajský pamiatkový úrad.

Pri spracovaní ÚPN-O je vhodné vytipovať objekty s architektonickými, historickými a kultúrnymi hodnotami ako pamätihodnosti obce.

c) Prírodné zdroje, nerastné suroviny

V k.ú. Vyšná Voľa - podľa vyjadrenia ObBÚ v rámci prípravných prác - nie je určený dobývací priestor alebo chránené ložiskové územie.

Z prírodných zdrojov predstavujú najväčšiu hodnotu poľnohospodárska pôda a lesný pôdny fond. Na tieto zdroje by sa mali orientovať aj ekonomické aktivity, to zn. poľnohospodárstvo, potravinárstvo, chovateľstvo (chov dobytka, chov ošípaných); lesné hospodárstvo.

Miestne prírodné zdroje je potrebné využívať racionálne, aby bola zabezpečená ich obnoviteľnosť.

12. Požiadavky z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného a technického vybavenia územia

V riešení územného rozvoja obce Vyšná Voľa je potrebné chrániť:

- koridor na perspektívne rozšírenie a smerové úpravy existujúcej cesty III/3500,
- trasy existujúcich vedení VN 22 kV,
- trasy VTL plynovodov Lukavica - Vyšná Voľa - Hrabovec,

13. Požiadavky z hľadiska obrany štátu, civilnej ochrany, požiarnej ochrany a ochrany pred povodňami

a) Obrana štátu

V riešenom území - podľa vyjadrenia MO SR SNMaV v rámci prípravných prác - sa nenachádzajú vojenské objekty ani ich ochranné pásma, ktoré by bolo potrebné v ÚPN-O rešpektovať.

b) Civilná ochrana (CO)

Obec Vyšná Voľa má spracovaný Plán ochrany obyvateľstva ukrytím. Ukrytie obyvateľstva obce je zabezpečené v JUBS (jednoduchý úkryt budovaný svojpomocne) v počte 23 pre domácnosť a 1 pre organizácie.

CO v ÚPN-O je potrebné riešiť v súlade so zák. č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva a s vyhl. MV SR č. 532/2006 o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení CO v platnom znení. V zmysle týchto predpisov má byť obyvateľstvo v riešenom území zabezpečené predovšetkým v JÚBS v rodinných domoch - existujúcich ako aj v navrhovaných, s využitím predovšetkým suterénnych priestorov.

c) Ochrana pred povodňami

V ÚPN-O je potrebné navrhnúť protipovodňové opatrenia na drobnom vodnom toku Černošina na ochranu zastavaného územia pred 100 - ročnou veľkou vodou. V súčasnosti nie sú známe žiadne preventívne opatrenia v zmysle zákona č.7/2010 o ochrane pred povodňami (Predbežné hodnotenie povodňového rizika, Mapa povodňového ohrozenia, Mapa povodňového rizika, Plán manažmentu

povodňového rizika). V prípade ich vyhotovenia počas spracovania ÚPN-O, je potrebné ich zahrnúť do návrhu ÚPN-O.

V ÚPN-O je potrebné v prvom rade rešpektovať prirodzené záplavové územie vodného toku, rešpektovať obmedzenia v zmysle § 20 zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov a navrhovanú výstavbu umiestniť mimo záplavové územie. V súčasnosti nie sú pre danú lokalitu spracované mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika. V prípade ich vyhotovenia počas spracovania ÚPN-O, je potrebné zahrnúť do návrhu ÚPN-O. V prípade ohrozenia jestvujúcich lokalít je v ÚPN-O potrebné navrhnúť ich protipovodňovú ochranu.

d) Požiarna ochrana (PO)

Urbanistický návrh zástavby musí umožniť príjazd požiarnych vozidiel po komunikácii min. šírky 3 m (bez parkovacieho pruhu) s únosnosťou min. 80 kN na zaťaženie 1 nápravou k všetkým rodinným domom do vzdialenosti 50 m, resp. k ostatným objektom do vzdialenosti 30 m.

e) Ochrana pred zosuvmi

Katastrálne územie je ohrozované eróziami, zosuvmi a inými svahovými deformáciami.

Najväčšie nebezpečenstvo bodových i líniových zosuvov je na juhovýchodnom okraji intravilánu a v lokalite Pod kútikom.

Na svahoch s tendenciou zosuvu je žiaduce vyhnúť sa väčším výkopom - neuplatniť skupinovú formu obytnej zástavby (radové RD), resp. neumiestňovať rozsiahle stavebné monobloky.

Nad zástavbou je potrebné vybudovať záchytné priekopy.

f) Radónové riziko

Katastrálne územie obce Vyšná Voľa spadá do nízkeho radónového rizika.

14. Požiadavky na riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia obce

Obec je polyfunkčnou zónou, návrh má rešpektovať existujúcu funkčno-priestorovú štruktúru.

Funkcia obytná, ktorá v obci prevláda, je reprezentovaná predovšetkým samostatne stojacimi rodinnými domami (RD).

Funkcia výroby bola v minulosti koncentrovaná na hospodárskom dvore (HD) na juhovýchodnom okraji obce, mimo intravilánu. V areáli bol chov hovädzieho dobytku. Prevádzka družstva bola v uplynulej dobe zrušená. Nevyužitý areál HD je potrebné adaptovať pre občianske vybavenie a výrobu, ktoré z priestorových a hygienických dôvodov nemôžu byť priamo v obytnej zóne.

Zariadenia pre voľný cestovný ruch (CR) v obci nie sú a ani do budúcnosti nie je perspektívne ich budovať. Pre viazaný CR majú slúžiť neobývané RD využívané sezónne ako rekreačné chalupy. Pre každodennú rekreáciu a šport obyvateľov obce je k dispozícii multifunkčné ihrisko a oddychové priestory pri zariadeniach občianskej vybavenosti, do budúcnosti je vhodné ich posilnenie.

Hlavné zariadenia občianskej vybavenosti (OV) sú v centrálnej časti obce pri ev. kostole. Výrazne rozšírenie druhov a kapacít OV sa nepredpokladá; v návrhovom období je žiaduce najmä vybudovanie základnej školy pre 1.- 4. ročník.

Väčšie priestorové rezervy v rámci súčasnej hranice zastavaného územia neexistujú. V návrhu ÚPN-O bude nevyhnutne prekročiť hranicu zastavaného územia k 1.1.1990, avšak optimálne tam, kde je sčasti prítomná technická, resp. dopravná vybavenosť.

Za limitujúce skutočnosti pre priestorový rozvoj obce treba pokladať:

- v intraviláne manipulačné pásmo drobného vodného toku Černošina (min. 5 m od brehovej čiary), resp. hranica inundačného územia z posledných záplav,
- ochranné a bezpečnostné pásmo VTL plynovodu a regulačnej stanice

V záväznej časti ÚPN-O je potrebné v súlade s § 13 ods.3b stavebného zákona stanoviť zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce vrátane prípustných a neprípustných podmienok využitia, ďalej hranice zastavaného územia, usporiadania verejného, dopravného, občianskeho a technického vybavenia, usporiadanie plôch pre verejnoprospešné stavby, na vykonanie asanácie a pre chránené časti krajiny, ochrany a využívania prírodných zdrojov, kultúrno - historických hodnôt a významných krajinných prvkov, ÚSES-u, starostlivosti o ŽP, tvorby krajiny vrátane plôch zelene.

15. Požiadavky na riešenie bývania, občianskeho vybavenia, rekreácie a výroby

a) Bývanie

Stav bytového fondu v obci Vyšná Voľa bol podľa sčítania z 1.1. 2021 nasledovný:

Domy spolu	106
trvalé obývané domy	96
- z toho rodinné domy	93
neobývané domy	10
byty spolu	108
trvalé obývané byty	98
- z toho v rodinných domoch	93
neobývané byty	10
obložnosť (počet obyv/1trvale obývaný byt)	4,01

K 31.12.2023 bol podľa P+R nasledujúci stav trvalé obývaných bytov na zastavanom území obce.

trvalé obývané byty	100
- z toho: v rodinných domoch	100

Priestorové predpoklady na novú bytovú výstavbu vnútri súčasnej hranici zastavaného územia k 1.1.1990 sú veľmi obmedzené. Bytovú otázku v návrhovom období je možné riešiť sčasti využitím neobývaného bytového fondu, zástavbou prelúk, či nadmerných záhrad, najmä však výstavbou na nových lokalitách mimo hranice intravilánu. Z foriem bývania je žiaduce uplatniť predovšetkým samostatne stojace rodinné domy; nevyklučujú sa ani skupinové formy bývania (radové RD), avšak tieto formy treba pokladať iba za doplnkové.

Starší bytový fond je potrebné modernizovať rešpektujúc susednú zástavbu, pričom pri niektorých rekonštrukčných prácach je možná asanácia starého objektu RD a jeho náhrada úplne novým objektom.

Predpokladaný vývoj bytového fondu a obložnosti v nadväznosti na počet obyvateľov v návrhovom období:

Rok	2023	2025	2030	2035	2040	2045
Počet obyvateľov	400*	416	456	496	536	576
KOB	4,00	4,00	3,95	3,90	3,85	3,80
Počet bytov	100 **	104	115	127	139	152
Prírastok bytov	-	4	11	12	12	13

* údaj zo štatistického úradu

** údaj z prieskumu v teréne k 31.12.2023

Podľa uvedeného predpokladu rastu obyvateľstva pri predpokladanom poklese KOB je pre návrhové obdobie do roku 2045 potrebný prírastok bytov pre pokrytie potreby obyvateľstva 52 bytov.

b) Občianske vybavenie

Základné občianske vybavenie obce Vyšná Voľa má zodpovedať svojou skladbou vybavenosti nestrediskového sídla nižšieho významu.

1.Školstvo a výchova

V obci je materská škola (MŠ) s kapacitou 23 miest (1 trieda). Vzhľadom k demografickej prognóze bude kapacita MŠ postačovať aj pre návrhové obdobie. Žiaci 1. stupňa dochádzajú do základnej školy (ZŠ) v Nižnej Voli. V návrhu je potrebné vzhľadom k demografickej prognóze navrhnuť základnú

školu pre 1.- 4. ročník. Žiaci 2. stupňa dochádzajú do ZŠ v Bardejove; takéto riešenie sa predpokladá aj do budúcnosti.

2.Kultúra a osвета

V integrovanom kultúrnom dome v centre obce sa nachádza viacúčelová sala s kuchyňou, ktorá je využívaná na spoločensko-kultúrne podujatia verejného aj súkromného charakteru, klubovňa pre kultúrnu, spoločenskú a záujmovú činnosť, klubovňa dôchodcov a knižnica. Kapacita kultúrno-osvetových zariadení je postačujúca.

3.Telovýchova a šport

Ponuka športovísk je nedostatočná, v obci je k dispozícii len viacúčelové ihrisko medzi kultúrnym domom a MŠ, chýbajú ihriska pre školskú mládež. Pre školskú mládež je potrebné vytvoriť športoviská, ktoré by mimo výučby slúžili aj pre ostatných obyvateľov obce.

4.Zdravotníctvo

V obci nie je zdravotné stredisko; obyvatelia Vyšnej Vole dochádzajú za základným zdravotným vyšetrením do Bardejova. Takáto situácia sa predpokladá aj v návrhovom období.

5.Sociálna starostlivosť

V obci nie je zariadenie tohto druhu; takéto situácia sa predpokladá aj do budúcnosti.

6.Maloobchodná sieť

K dispozícii je predajňa rozličného tovaru. Všetky zariadenia maloobchodu budú na súkromnej báze, preto o ich veľkosti a štruktúre rozhodne princíp ponuky a dopytu.

7.Verejné stravovanie

Zariadenie tohto druhu v obci nie je. Zariadenia verejného stravovania budú na súkromnej báze, preto o ich prípadnom zriadení rozhodne princíp ponuky a dopytu.

8.Nevýrobné služby

V obci absentujú zariadenia tohto druhu. Všetky nevýrobné služby je potrebné budovať na súkromnej báze, pričom môžu existovať v integrácii s rodinným bývaním.

Špecifickým zariadením nevýrobných služieb je pohrebisko (cintorín); jeho plošná kapacita by mala postačovať aj pre návrhové obdobie, kapacita domu nádeje, rímskokatolíckeho kostola a evanjelického kostola taktiež postačuje pre návrhové obdobie.

Zberný dvor - pre umiestnenie záhradnej techniky umiestniť mimo obytnú zónu.

9.Výrobné a opravárenské služby

Niektoré z výrobných služieb sú v súčasnosti poskytované súkromnými podnikateľmi pri RD. Pre obec sú najpotrebnejšie stavebné remesla. Pre umiestnenie špinavých, hlučných a priestorovo náročných prevádzok je optimálne využiť bývalý areál hospodárskeho dvora. Niektoré prevádzky si môžu vytvoriť živnostníci adaptáciou hospodárskych objektov pri RD za podmienok rešpektovania hygienických predpisov.

10. Správa a riadenie

Priestory obecného úradu, hasičskej zbrojnice a farského úradu rímskokatolíckeho budú postačovať aj pre návrhové obdobie. Čo sa týka ostatných zariadení verejnej správy - pošta sa nachádza v Lukavici a farský úrad evanjelický v Bardejove. Takéto riešenie sa predpokladá aj v návrhovom období.

c) Rekreačia

Zariadenia pre voľný cestovný ruch (CR) sa v riešenom území nenachádzajú a ani do budúcnosti nie je reálne s nimi uvažovať.

V návrhu ÚPN-O je možné pripustiť rozvoj viazaného CR, a to v týchto formách:

- rekreačné chalupy (trvale neobývané RD v intraviláne obce nevyňaté z bytového fondu)
- rekreačné domčeky (novostavby v zastavanom území obce využívané na sezónne bývanie)

Pre každodennú rekreáciu a šport obyvateľov obce je žiaduce rozšírenie rekreačno-oddychových aktivít (posilovňa v prírode, univerzálne trávnaté ihrisko, piknikové sedenie); vhodné možnosti poskytuje okolie vodných tokov.

d) Výroba

Z výrobných činností v riešenom území je najvýznamnejšie poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, okrajový význam majú výrobné služby. Poľnohospodárstvo je zastúpené rastlinnou výrobou, lesné hospodárstvo ťažbou dreva.

Nevyužitý areál hospodárskeho dvora bývalého poľnohospodárskeho družstva je vhodné využiť pre zariadenia nezávadnej výroby a zariadenia výrobných služieb, ktoré nemôžu byť vnútri obytnej zóny.

16. Požiadavky na životné prostredie

a) Ovzdušie

Obec leží mimo globálnych zdrojov priemyselných emisií a ani v riešenom území nie sú evidované stredné či veľké zdroje znečistenia. Kvalita vzduchu nie je negatívna ovplyvňovaná ani vykurovaním, pretože obec je plynofikovaná. V návrhovom období je potrebné usilovať o preferovanie plynu ako vykurovacieho média, v prípade vykurovania drevnou štiepkou o použitie kotlov s vysokou účinnosťou.

b) Čistota vody

Čistota drobného vodného toku Černošina a jeho prítokov sa nesleduje. Čistotu povrchových i podzemných vôd v obci je potrebné garantovať vybudovaním splaškovej kanalizácie s čistiarnou odpadových vôd (ČOV) na recipiente Černošina.

Zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou je do budúcnosti potrebné vyriešiť vybudovaním verejného vodovodu. Vodu zo studní pri objektoch využívať iba ako úžitkovú.

c) Pôda

Prejavy erózie pôdy v riešenom území nemožno vylúčiť. Na najsvahovitejších pozemkoch s ornou pôdou je vhodné buď vybudovať odvodnenia, ktoré výrazne znižujú riziko deštrukcie, alebo ornú pôdu premeniť na trvalé trávne porasty (TTP). Erózne svahy s TTP je žiaduce zalesniť.

Katastrálne územie obce Vyšná Voľa patrí do kategórie nízkeho radónového rizika, eliminovať radónové žiarenie u stavieb je možné izoláciou proti zemnej vlhkosti.

d) Hluk

Na riešenom území bol prevedený výpočet hluku z cestnej premávky na ceste III/3500 Lukavica - Kochanovce. Vypočítané hodnoty nočného aj denného hluku nebudú zaťažovať obytné územie nad prípustné hodnoty hluku 60 dB(A) pre dennú dobu a 50 dB(A) pre nočnú dobu.

e) Obytné prostredie, ochranné a bezpečnostné pásma

Pri umiestňovaní objektov a zariadení je potrebné rešpektovať tieto ochranné a bezpečnostné pásma:

- OP cesty III/3500 - 20 m od osi cesty na obidve strany, mimo zastavané územie obce,
- OP pre verejný vodovod a verejnú kanalizáciu do 500 mm vrátane - 1,8 m od ich osi vo vodorovnej vzdialenosti (mimo zastavané územie),
- OP pre verejný vodovod a verejnú kanalizáciu nad priemer 500 mm - 3,0 m od ich osi vo vodorovnej vzdialenosti (mimo zastavané územie),
- OP vzdušného elektrického vedenia VN 22 kV - 10 m od krajného vodiča na obidve strany,
- OP transformačnej stanice z vysokého napätia na nízke napätie - 10 m od oplotenia alebo od hranice objektu transformačnej stanice,
- OP VTL plynovodu s menovitou svetlosťou 200 mm - 4 m od osi plynovodu na obidve strany,
- OP VTL plynovodu s menovitou svetlosťou 80 mm - 4 m od osi plynovodu na obidve strany,
- OP regulačnej stanice plynu RS 500 - 8 m od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia,
- OP distribučných STL plynovodov v zastavanom území obce s prevádzkovým tlakom nižším ako 0,4 MPa - 1 m od osi plynovodu na obidve strany,

- BP VTL plynovodu s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou 200 mm - 20 m od osi plynovodu na obidve strany,
- BP VTL plynovodu s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou 80 mm - 20 m od osi plynovodu na obidve strany,
- BP STL plynovodu s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaným na voľnom priestranstve a na nezastavanom území - 10 m od osi plynovodu na obidve strany,
- BP regulačnej stanice plynu RS 500 - 50 m od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia.

f) Odpad

V riešenom území sa nachádza 1 skládka odvezená severozápadne od intravilánu v lokalite Zadné hony. V katastri sa nenachádza žiadna skládka, ktorá by vyhovovala platnému zákonu o odpadoch a s jej zriadením sa v návrhovom období ani neuvažuje.

V riešenom území bude dochádzať predovšetkým k produkcii komunálneho odpadu (KO).

Nakladanie s odpadom má byť v súlade s Programom odpadového hospodárstva obce.

V návrhovom období je potrebné sa zamerať - v rámci preferovania materiálového zhodnocovania odpadov pred energetickým - na využitie druhotných surovín a na minimalizáciu produkcie KO vyváženého na skládku, to znamená na jeho triedenie. Na nakladanie s biologickým rozložiteľným odpadom, obec má zriadené kompostovisko.

Zabezpečiť je potrebné tiež zber oddelene vytriedených odpadov z domácnosti s obsahom škodlivín a elektroodpadov.

f) Zeleň

Systém zelene v obci je tvorený najmä súkromnou a vyhradenou zeleňou, menej je zastúpená verejná zeleň.

Hlavné úlohy pri tvorbe zelene v obci možno zhrnúť do týchto bodov:

- doplniť areálovú (vyhradenú) zeleň na pohrebisku (cintoríne),
- doplniť degradovanú pobrežnú zeleň vodného toku Černošina a jeho prítokov,
- výsadbu náhradnej zelene za asanované dreviny riešiť na existujúcich a navrhovaných plochách verejnej zelene, resp. ako ochrannú a izolačnú zeleň v rámci iných funkčných plôch (pri výsadbe uplatniť predovšetkým domáce dreviny).

17. Požiadavky z hľadiska ochrany pôdneho fondu

a) Poľnohospodárska pôda (PP)

V štruktúre poľnohospodárskej pôdy v k.ú. Vyšná Voľa sú najviac zastúpené trvalé trávne porasty (TTP), výrazne je zastúpená aj orná pôda. V intraviláne sú to najmä záhrady.

Najkvalitnejšou pôdou v riešenom území je poľnohospodárska pôda 6. bonitnej skupiny, podľa bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ) s kódom BPEJ 0869242.

Podľa § 12 bod a) zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní PP je potrebné chrániť poľnohospodársku pôdu 1. až 4. bonitnej skupiny podľa BPEJ, takáto pôda sa v riešenom území nenachádza.

Z poľnohospodárskych organizácií hospodária v riešenom území dva súkromné podnikateľské subjekty, významnejší z nich (Farma Agro Kurima s.r.o.) sa zaoberá rastlinnou výrobou.

Poľnohospodárska výroba tvorí významnú zložku funkčného využitia riešeného územia, preto je potrebné:

- rešpektovať zákon č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, ako aj vyhl. č. 508/2004 Z.z., ktorou sa vykonáva § 27 tohto zákona,
- chrániť PP najlepšej kvality (6. bonitná skupina) ako aj chrániť funkčnosť zariadení na zachovanie a zvýšenie úrodnosti pôdy (meliorované pozemky) v prípade ich realizácie,
- zabezpečiť celistvosť honov a ich sprístupnenie pre poľnohospodárske mechanizmy,
- zdôvodniť nutnosť novej zástavby za hranicou zastavaného územia k 1.1.1990 a vyhodnotiť zámery na poľnohospodárskej pôde v zmysle vyhl. MP SR č. 508/2004 Zz.

b) Lesné pozemky (LP)

Na lesných pozemkoch hospodári niekoľko subjektov, najvýznamnejší z nich je pozemkové spoločenstvo urbárskych a súkromných lesov a pasienkov Vyšná Voľa.

18. Požiadavky na vymedzenie časti územia obce, ktoré je potrebné riešiť v stupni zóna

Z dôvodu stanovenia presnejších regulatívov zástavby je potrebné následne územným plánom zóny (ÚPN-Z), prípadne urbanistickou štúdiou (UrŠ) podrobnejšie preriešiť:

- všetky väčšie lokality s novou obytnou zástavbou,
- lokality s komplikovanejšou prestavbou, výrobné komplexy a väčšie zariadenia občianskej vybavenosti so zložitými urbanistickými a majetkoprávnymi vzťahmi.

19. Požiadavky na vymedzenie plôch pre verejnoprospešné stavby

Za verejnoprospešné stavby určiť stavby pre verejnoprospešnú službu a stavby verejného technického vybavenia územia podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia, ktoré sú spojené s realizáciou záväzných regulatívov územného plánu vrátane verejnoprospešných stavieb uvedených v záväzných regulatívoch ÚPN Prešovského samosprávneho kraja.

20. Požiadavky na rozsah a úpravu dokumentácie územného plánu

Rozsah a obsah ÚPN-O Vyšná Voľa musí byť v súlade so stavebným zákonom č. 50/1976 v platnom znení, aj v súlade s vyhláškou č. 55/2001 o obsahu územnoplánovacích podkladov (ÚPP) a územnoplánovacej dokumentácie (ÚPD).

Jeho rozsah a obsah bude nasledovný:

Textová časť

- a) základné údaje
- b) riešenie územného plánu
- c) doplňujúce údaje
- d) dokladová časť

Grafická časť

Výkres č. 1	Širšie vzťahy	M 1 : 50 000
Výkres č. 2	Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami	M 1 : 5 000
Výkres č. 3	Návrh dopravy	M 1 : 5 000
Výkres č. 4	Návrh vodného hospodárstva	M 1 : 5 000
Výkres č. 5	Návrh energetiky	M 1 : 5 000
Výkres č. 6	Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely	M 1 : 5 000
Výkres č. 7	Ochrana prírody a krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability	M 1 : 10 000

Dokumentáciu výsledného návrhu ÚPN-O je potrebné vyhotoviť najmenej v 3 výtlačkoch, súčasne je potrebné spracovať ÚPN-O v digitálnej podobe vo formáte štandardného prístupného prehľadávača.